

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Elofizetési ar:
félévre 14000 korona.
Egyes számára 100 kor.

Dr. Baltazár Dezső püspök üdvözlő beszéde a Skót Szabad egyház hiva- talos küldöttei debreceni időzése alkalmából.

Szeretett Gyülekezet!

A mi Urunk Jézus Krisztus minden emberek, népek és nemzetségek bűnből való megváltása és szeretetben való egybekapcsolása végett jött a világra. A földi népek és nemzetségek országok szerint széjjel tagozódva sokszor ütköznek meg egymás között érdekeiknek ellentéte miatt. Ezekben a küzdelmekben ellenségekké válva elfelejtik, hogy a vérük testvéreké parancsolta volna őket az egy mennyei Atyától való származás közösségének törvénye szerint. Ezt annyira elfelejtik, hogy épen a vérükben állapítják meg a különbözőséget s ezen különbözőséget használják fel, állítják oda ellenségeskedésük indokául.

Az országok szerint szétszakadozott és ellenségekké vált népek fölé oda építette Jézus a maga országát, amely nem e világból való, az Isten országát, amelybe az evangéliom erőivel s az evangéliom erőinek királyával: a szeretettel igyekszik telmelni és békességben egységre hozni minden embereket, népeket és nemzetségeket.

Az evangéliom erőinek eme királya: a szeretet hívta, vonta parancsolta közénk íme most a Skót Szabad Egyház két igen kiváló követét, akiket egyházuk iránt tartozó hálával és személyüket megillető tisztelettel fogadunk, üdvözlünk. A Skót Szabad Egyháznak hálával tartozunk, mert a reformációban tiszta látásával, hűségével, puritánságával, határozottságával, bátorságával, áldozatával, tudásaival, hitvallóival, martyrjaival példát mutatott. Hamilton, Wishart, Knox, Melville áldott emlékezete él a magyar református egyház lelkében és azt szüntelenül termékenyíti a világosság, szabadság és szeretet hatásaival.

De a Skót szabad egyháznak hálával tartozunk azért is, mert tudomány-szomjas ifjainkat atyailag vette gondviselése alá egyetemi tanulmányai során és adta vissza tudományban és hitben megerősítve egyházunk oszlopaiul, világító tornyaiul.

Nagy megnyugvásunkra és örömünkre szolgál, hogy a nagy skót történelmi egyház mai nemzedéke is atyái szellemében és szeretetével fordul

felénk. A világháború megütköztető és szétválasztó átkát, a szeretet áldásával cseréli fel és mind maga felemelkedik, mind minket magával felemel abba az országba, melynek egyetlen törvénye van: a szeretet, és egyetlen királya: a mi Urunk Jézus Krisztus.

Dr. Cairns moderátor úr és Dr. Webster külmisziói titkár úr az Ó nagy nevében jöttek hozzánk. Megmutatják, hogy a dicső atyák örökségét hiven őrzik. Ugyanabban a névben fogadjuk mi is őket testvéri szeretettel s ugyanahhoz az örökséghez ragaszkodó hűséggel igyekszünk magunkat méltóknak mutatni hozzájuk. Legyen Isten minden áldásának teljessége rajtuk. Amen.

Tárca

Dr. Varga Zsigmond üdvözlése Dr. Webster J. Macdonaldhoz.

Nagytiszteletű Lelkész Úr!
Szeretett diszdoctorunk!

A Tisza István tudományegyetem tanácsa és református hittudományi kara nevében mély tisztelettel köszöntöm és üdvözlöm Önt, mint egyetemünk bekebelezett első külföldi diszdoctorát. Nagy öröm nekünk, hogy a mi szeretett diszdoctorunkat ily kivételes alkalomból személyesen körünkben tisztelhetjük s még nagyobb öröm, hogy e kitüntetés céljához, értelméhez fűzhetünk néhány igénytelen magyarázó szót.

Rev. Dr. Webster! Büszkek vagyunk rá, hogy Önben az egyetem legszebb diszével egy oly nemes gondolkodású, elfogulatlan, ritka nagyműveltségű s Istennek tetsző jócselekedetekben ékes és alázatos férfi homlokát fonhattuk körül, kinek nevét a magyar föld minden református gyülekezete s az egész magyar közelet áldja és dicsekedéssel emlegeti. Hogy mit tett Ön személyében és működési köre minden ágazatában értünk s az evangéliom ügye reánk bízott részének épségben megmentéséért, minden művelt magyar ember tudja s minden hazai református örök emlékeztetőül szívébe zárta. S szeretetét, cselekedetekben megnyilatkozó evangéliomi jóságát, agilitását latba vetette értünk a legsúlyosabban épen akkor, amikor a magyarság ügye s vele együtt kulturánk, hivatásunk,

anyaszentegyházunk ügye a véres háború okozta lelki elfogultság hangulatában alig talált egy-egy hasonló, de az Önénél sem melegebb, sem — fájdalom — eredményesebb külföldi szószólóra. A magyar közvélemény egyetemes követelménye, lelkiismeretünk kényszerű parancsa s önmagunknak a megtisztelése volt tehát amaz egyértelmű elhatározásunk, hogy Önt a honoris causa theologiai doctorság adományozásával a magyar református és nemzeti érdekek védelmezése, igazságuk terjesztése mezején szerzett vitathatatlan érdemei elismerésül e szellemi kötelekkel egyetemünkhöz csatoljuk.

Az érdemek tárgyilagos értékelése mellett eljárásunk indokoltságához a jogcímet még két más megfontolás is szolgáltatta. Amit Ön cselekedett értünk és érdekünkben, az a Krisztus szolgájának evangéliom hirdetése, több: evangéliom megélése volt, ez igaz keresztyéni szent buzgóságot a legméltóbbnak látszott tehát a földi elismerés olyan jellel viszonzni, melyen rajta ékeskedik Isten dicsőségének földi-emberi visszfénye. Politikai felfogások, nemzetközi érdekek, társadalmi ítélkezési módok esetleg elválaszthatnak, de Isten evangélioma, az Ő örök szolgálata szétszakíthatatlanul egyesít.

Végül Rev. Dr. Webster, a honoris causa theol. doctorságot Ön csak látszat szerint kapta egy ifjú egyetemről, valójában a magyar reformátusság legősibb, mert a kálvini reformáció országos megindulásával egyidős híres debreceni főiskolájának egyenes szellemi utódja, tehát négyszáz év viszonyosságokkal, de soha el nem homályosuló dicsőséggel is teljes iskolai betetőzése nyújtotta Önnek bokros érdemei elismerésül a pálmát. Patinás veret van tehát e címen, a magyar református múlt ósi verete s benne és általa az európai kálvinizmus két lélekron: egyazon eszményekért hevülő, ugyanazon célért munkálkodó skót és magyar típusa kapcsolódik össze Isten dicsőségére.

Rev. Dr. Webster! Így tekintse Ön s e szemüvegen keresztül értékelje a mi elhatározásunk Önt megtisztelő gyümölcsét s akkor nem exotikumot, hanem hazát szerető, Istent féltő, tudományt kedvelő lelkes magyar emberek őszinte ragaszkodásának a jelét fogja benne látni, kik igaz örömmel kívánják Önnek, hogy e dísz közös üdvösségünkre Isten kegyelméből minél továbbig élvezhesse.

Iskola

Felügyelői- és főigazgatói látogatás a debreceni református leányközépiskolában.

Az intézet fejlesztésének terve.

Dr. Dóczi Imre középiskolai felügyelő február derekán egy egész héten, Ady Lajos áll. tanker. főigazgató dec—márc. és áprilisban 4 napon át végzett hivatalos iskolai látogatásukat a református leányközépiskolában. Tapasztalataikat mindketten bizalmas értekezleten közölték a tanárral.

Dr. Dóczi Imre 25-ödször látogatta meg ez évben a leánynevelő-intézetet, melynek fejlődése és emelkedése szemei előtt folyt le, éppen az ő jóakarató és mindenirányú támogatásával. Ez a 25-ik

évforduló különös bensőséget és jelentőséget adott a felügyelői látogatásnak. A tanári kar szűkebb körben is ki óhajtotta fejezni a felügyelő úr iránt érzett tiszteletét és ragaszkodását. Ez érzelmeknek Szele György, az ig. tanács elnöke, adott hangot, ki a felügyelői látogatás idején szintén reggeltől délig az iskolában időzött, szerető érdeklődéssel kísérve a növendékek haladását.

Úgy Doczi Imre felügyelő, mint Ady Lajos főigazgató ez alkalommal is teljes elismeréssel nyilatkoztak az intézet tanulmányi színvonaláról s egész belső életéről, az iskola rendjéről, az adminisztráció gondosságáról és pontosságáról, a tanári kar buzgalmáról, köteleességtudásáról, mellyel e nehéz időkben is bebizonyítják, hogy a tanár az iskola lelke. Úgy a vallásérköcsi, mint a nemzeti szellemű nevelést kifogástalannak találták — és a testi nevelést is helyes irányban folyónak.

Mindketten megtekintették a gondosan vezetett internátust, amely a mai nehéz viszonyok közt tisztességes élelmezésével, egészséges, tiszta helyiségeivel, erkölcsi és tanulmányi felügyeletével igen nagy szolgálattal tesz nemzeti nőnevelésünknek. — Végignéztek néhány étkezést, sőt maguk is étkeztek a növendékekkel és az ellátást minden tekintetben kielégítőnek, sőt jónak találták. Meglátogatták a növendékeket munkaórájukon, amelyen felügyelet alatt tanultak. Bejárták a nappali- és hálószobákat s mindenütt rendet és tisztaságot konstataáltak. Azonban különösen a tanulmányi bútorzatát nagyon elavultnak találták és egyáltalán nem illőnek egy modern internátus felszereléséhez.

Általában úgy az egyházkerületi, mint az állami felügyelet az épületviszonyokat és a tanügyi felszereléseket nem találta kielégítőnek és megalapította, hogy e viszonyok a tanulmányi színvonal fenntartását is legküzdelmesebbé teszik. „Az intézet ugyanis az utóbbi 25 év alatt erős szervezeti fejlődésen ment át, a felsőbb leányiskolából teljes leányközépiskolává nőtt és a fiúközépiskolákkal összemérve is, egyházkerületünk legnagyobb középiskolái közé tartozik. De tanügyi felszerelése csaknem a régi felsőbb leányiskola színvonalán maradt, sőt tekintetbe véve, hogy e felszereléssel a belőle és mellette szintén erősen kifejlődött testvér-intézeteket is ki kell elégítenie, épületét, tanszerait velük meg kell osztania, szükségleteit még úgy sem tudja fedezni, mint a régi felsőbb leányiskola s berendezés tekintetében egyházkerületünk legszegényebb középiskolája“.

Egyébiránt ezen körülmények tarthatatlanságával az iskolafenntartó teljesen tisztában van s az elmúlt héten, éppen dr. Dóczi Imre elnöklete alatt, nagyjelentőségű tanácskozás folyt a helyzet javítása céljából, melyen a fentartó debreceni egyház, a tiszántúli egyházkerület és Debrecen város illustis képviselője vett részt, a legmelegebb támogatást helyezve kilátásba az elkerülhetlen építkezés mielőbbi keresztülvételére.

Ha a felmerült tervek valóra válnak, melyekhez a közönség áldozata is szükséges, és ha a tanítónőképző-intézet és a rohamos fejlődésű fiatal polgári leányiskola új otthonba telepíttetnek, úgy a leányközépiskola a régi épületben kényelmesen elhelyezkedve és mintaszerűen felszerelve, intenzíven folytathatja áldásos hivatását.

Erre nézve legnagyobb reménységünk főtisztelt püspök urunk tervbevett második amerikai útja, melynek anyagi eredményei jelentékeny rész-

ben a nagy és érdemes multra visszanevelő leánynevelő-intézet fejlesztését és felvirágzását fogják munkálni. Reménységünk van rá, hogy az iskola száz éves jubileumát diszes otthonban és méltó keretek között fogja megünnepelni.

A kollégiumi duplumkönyvtár értékesítése.

A tiszántúli református egyházkerület intéző bizottsága f. év februárjában hozott határozatával az igazgatótanács könyvtári albizottságának előterjesztésére hozzájárult ahhoz, hogy a kollégiumi duplumkönyvtár bizonyos kiválogatott darabjai a Lantos Rt. budapesti cég útján auctióra bocsátassanak. Az auctio f. é. március 19—22. napjain a koll. könyvtárigazgató jelenlétében csakugyan le is folyt és eredménye a következő:

Eladatott az auctio 74 drb könyv, — régi könyvtári anyag (1711) és külföldi vegyes tartalmú mű majd 62.000,000 korona értékben. Ebből a cég jutalékának (15%) levonása után, a kollégiumi könyvtárt csaknem ötvenkét millió korona illeti meg és ennyi is vételeztetett be.

Az auctio érdekesebb tételei a következők voltak: egy csonka vizsolyi biblia elkelt kettő millió ötszázezer koronáért, egy ép váradi biblia (1661), három millióért; Heltai G. Soltár fordításának töredéke (1562) egy millió kilencszázezer, — Apácai Cseri János Magyar Encyclopaediája ugyanannyiért; Lorántffy Zsuzsánna: Mózes és a próféták kettő millió ötszázezer korona vételárért s Crusius Turcograeciae XVI. századi külföldi nyomtatványa egy millió ötvézezer koronás árat ért el stb.

Úgy tudjuk, hogy a befolyt összegből a koll. könyvtár háborús hiányai egészítettnek ki első sorban s így a debreceni koll. könyvtár egyike lesz azon kevés hazai könyvtáraknak, ha nem talán az egyedüli, mely a háborús hiányokat még a leggyorsabban pótolhatja.

Megnyugtatót nyertünk atekintetben, hogy az eladott s a még esetleg további auctióra kerülő könyvtári művek csakugyan feles és teljesen nélkülözhető példányok voltak s így értékesítésük mindenképen szerencsés gondolat és okos lépés volt.

Helyes dolognak bizonyult tehát mindazt a rengeteg munkát elvégezni, mellyel a duplumkönyvtár feldolgozása, kettős katalogizálása s értékeinek számbaszédése járt s amelyről csak az tudna igazán számot adni, ha egyáltalában akarna, kine akaraterjétől, készségétől, hűségétől és kitarításától függött az, hogy a könyvtár fejlődése ime izmosabb alapokra van fektetve s a bennünket körülvevő elzáró szellemi blokádnak eredményesen meg van törve.

Jubileumi adományok.

Kiss György, a debreceni tanítóképző-intézet gyakorló iskolájának országos hírv. vezetője, 40 éves tanítói szolgálatának emlékeztére a debreceni

tanítónőképző-intézet számára a Debrecen és Vidéke Mezőgazdái Hitelszövetkezetének százezer korona névértékű üzletrészjegyét adományozta. Kiss György éveken keresztül volt tanítónőképző-intézetünknek óraadó tanára; buzgó és eredményes munkásságával, a nevelés és tanítás iránti nemes lelkesedésével megnyerte kartársainak s tanítványainak tiszteletét és szeretetét; az itt eltöltött, kedves emlékekkel teljes négy esztendő emlékeztére létesítette alapítványát, meghagyván, hogy annak jövedelme évenként egy-egy szorgalmas, szegénysorsú tanítónőképző-intézeti növendék jutalmazására fordíttassék.

Ugyancsak 40 éves jubileuma alkalmából 15,000 K-t juttatott tanítónőképző-intézetünk egy szorgalmas, szegénysorsú növendéke kitüntetésére.

Dobó Sándor igazgató-tanító, a református tanítók országos egyesületének elnöke, 40 éves tanítói és tanügyi-odalmi működése alkalmából tartott jubileumi ünnepek után neve megörökítésére befolyt adományokból a debreceni tanítónőképző-intézetnek 25,000 K-t adományozott.

Kerületünk ez egyetlen tanítónőképző-intézetének ifjúsági segítő-egyesülete és könyvtára javára újabban adakoztak: a hajdúnánási gyülekezet 50,000 K-t, a kabai gyülekezet 10,000 K-t, a kö-rösszegapáti presbyterek és tanítók 39,000 K-t.

Híveink áldozatkészségében nagyrahatótt intézetünk megbecsülését látjuk.

Közélet

Skót vendégeink.

Az Egyesült Skót Szabad Egyház két kiváló képviselője látogatta meg Debrecen folyó hó elsején és másodikán. Dr. Cairns Dávid moderator, az Egyesült Skót Szabad Egyház zsinatának elnöke, egyetemi tanár és Dr. Webster Jakab Macdonald, ugyanennek az egyháznak külmisziói főtákará, lelkipásztor, a debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem theologiai díszdoktora jöttek el hozzánk.

Március 31-én este érkeztek Dr. Ravasz László püspök és Dr. Nagy Sándor budapesti skót missziói lelkész társaságában.

Kedden, április elsején Dr. Webster J. Macdonald doktorra avatása történt ünnepélyes keretek között a kollégiumi díszteremben. Az egyetemi tanács talárosan vonult fel s Dr. Orsós Ferenc a szolemmitáshoz illő méltósággal, a megszabott formák között megnyitotta az avató ülést, amelyen a szokásos módon, a doctori fogadalom letétele után doctorra fogadták Dr. Webster J. Macdonaldot. A honoris causa doctort ekkor a hittudományi kari dékán, Dr. Varga Zsigmond üdvözölte azzal a szép és tartalmas beszéddel, amelyet Lapunk tárca rovatában teljes szövegében közlünk. Dr. Webster J. Macdonald gyöngékedése miatt röviden, de a túláradó érzelmektől megindultan mondott köszönetet az egyetemnek ezért a ritka kitüntetésért. Szeretett volna — mondá — magyarul beszélni (két évtizedig lévén Budapesten skót missziói lelkész, teljesen jól megtanult magyarul), orvosa azonban eltiltotta attól, hogy túlsok munkával elhalmozott és kimerüléshez közelálló szervezetét idegen nyelv-

ven való beszéléssel terhelje. Beszédében kifejezést adott annak, hogy ő az egyetem kitüntetésében nem a maga érdemeinek megkoszorúzását látja — hiszen amit tett, azt tennie keresztyéni kötelessége volt, s amit szívből jövő és emberbaráti kötelességből cselekszünk, az nem érdem —, hanem úgy tekint a doctori diplomát, mint amellyel az egyetem s a magyarság az ő egyháza, az Egyesült Skót Szabad Egyház iránt érzett tiszteletének adott kifejezést. Beszéde végén régi skót, gaelik nyelven idézte egyik skót könyvkiadóvállalat jelmondatát biztatásul: „Aki tűr, győz”. A gyöngéledő testben melegen dobogó szívet szeretettel öleltük körül imádságos lelkünk karjaival, kérvén a Mindenható, hogy hív szolgáját, nekünk kedves atyánkfíát gyógyítsa meg mielőbb, visszaadva neki egészségét. Az ünnepélyes felavatás kedves kiegészítője volt az, hogy Dr. Cairns D. zsinati elnök a díszruhás tanácsról és Dr. Webster J. Macdonaldról csoport fényképfelvételt készített. Emlékezetes marad az a villásreggeli is, melyet a hittudományi kar a dékáni hivatalos helyiségben adott a skót vendégek tiszteletére.

Ebéd néhány hivatalos vendég részvételével Karai Sándor kollégiumi igazgató lakásán volt kedélyes hangulatban. Ebéd után Dr. Cairns moderator megleltette a kollégiumot. A legtöbb időt a könyvtárban töltötte, ahol kulturális munkánkat bizonyító könyveinket és műemlékeinket teljes méltánlással szemlélte és értékelte. Megtekintette az oratóriumot is, az 1849-i országgyűlés színhelyét, ahol történelmi emlékek lengték körül. Benézett egy gimnáziumi diákszobába is, ahol meggyőződött a puritán egyszerűségről és rendről.

Délután fél hat órákor az egyház tanácstermében lelkésztestületi ülés volt a helybeli lelkészjellegű emberek élénk részvételével. Uray Sándor moderator, a lelkésztestület elnöke, történelmi vonatkozásokban gazdag és szívből eredő szavakkal üdvözölte az Egyesült Skót Szabad Egyház legelső tisztviselőjét, aki irántunk érzett meleg szeretettel válaszolt. Beszédében a hit erejéről tett bizonyosságot, arról a hitről, amely úgy a skót, mint a magyar református egyház történelmében csodákat művelt. Hála köszönetet mondott egyszersmind azokért a tanulságokért, amelyeket körünkől s általában hazánkból magával visz. Az előadást értékes eszmecsere követte, amelynek folyamán úgy éreztük, hogy erősebbre fonódnak azok a szálak, amelyek a világ összes reformátusait, de főképen hitünknek közép Európában élő tagjait egymáshoz fonják. Az összejövetel énekléssel és imádsággal kezdődött és végződött.

Szerdán, április 2-án, délelőtt Dr. Cairns moderator megnézte a nagyerdőt s megleltette a klinika épülő telepét. A telepen Dr. Verzár Frigyes egyetemi tanár, orvoskari prodékán kalauzolta, ismertette az egyetem előállításának és építésének történetét. Sokáig időzött a konyhában, a mosó- és vasaló helyiségben, a gépházban, ahol a minden részében magyar gyártmányú és csodás alkotású fűtőkazán s a mindenütt tündöklő tisztaság és rend ragadta meg figyelmét. A klinikák közül a sebészet nézte meg.

Ebédén Dr. Baltazár Dezső püspökünknel volt, ahol a magyar vendégszeretetnek minden tekintetben tipikus megnyilvánulását látta és élvezte, ami felüdítőleg hatott reá. Püspökünk szíves házigazdai

szavakkal köszöntötte a mindnyájunk örömeire köztünk időző skót moderatort, aki szeretetreméltó egyéniségével szorosabbá tette a százados kapcsolatot a kálvinizmus két testvére, a skót és magyar reformáció között. Dr. Cairns eddigi magyarországi tapasztalataira hivatkozva, a magyar róna szépségéről, a reá boruló ég közvetlenségének érzéséből kiindulva beszélt azokról a lelki hatásokról és megleltésokról, melyekkel gazdagodva megy hazájába, hogy azok közlése által az ő honfitársai is olyan közel érezzék magukat Magyarországhoz, mint ő.

Délután öt órákor a Nagytemplom teljesen megtelt áhitatos hallgatósággal. Közéneken után Dr. Baltazár Dezső püspökünk bibliát olvasott, Jób könyvének nyolcadik részét, lelket megragadó imádságot mondott s aztán a gyülekezet előtt ismertette a skót vendégeink jövetelének célját. Ezt a beszédet Lapunk vezető helyén hozzuk. A Kántus szép éneke után Dr. Cairns moderator predikált Gal. 6., alapján, fejtegetvén azt a nagy titkot és dicsőséget, amit mindenki számára Jézus kereszthalála jelent. Most már eljött az ideje — mondá — a háború ütötte sebek gyógyításának. S ennek legbiztosabb módja, ha megismerjük a Jézus szenvedését. A kereszthalált az emberiség a szégyen, megalázás és kín egyesítésével találta ki és Isten csodáltra méltó irgalma épen ezt a módot használta fel az emberiség megváltására; a gyalázatból dicsőséget hozott ki. Ez egyszersmind a mi reménykedésünknek is alapja. Európa az emberiség Golgothája lett elannyira, hogy régi jelentősége aláhanyatlott. Am a Golgotha felett Isten hatalma lebeg, amely feltámadást hoz a szenvedés után. Imádsággal, szeretettel és hittel kell közelednünk Istenhez, ha Tőle a feltámadás áldását meg akarjuk nyerni. Predikáció után angolul elmondotta az úri imádságot és az áldást (2 Kor. 13.). A lélekemelő istentisztelet a Hymnusz eléneklésével ért véget.

Istentisztelet után meglátogatta a kollégiumi Kántust az énekkeremben. Meghallgatta a művészi esen előadott Csokonai-dalokat, magyar nőtáncokat. Nagyon szereti az éneket s különösen élvezettel hallgatta Arany Jánosnak „Volt nekem egy daruszórú papipám” kezdetű dalát, amelyet a testvérbátyjától még Skóciában hallott. Ennek a dalnak az utolsó sora: „Ej, no, hiszen több is veszett Mohácsnál” az, amely emlékezetes neki, mert a mohácsi vészt és annak jelentőségét teljes mértékben átérti.

Vendégeink csütörtökön a reggeli gyorsvonattal utaztak el, hogy Budapesten át még aznap este Szabadkára érjenek. Elutazás előtt élénk figyelemmel szemlélték a reggel érkező vonatok vidéki utasait kisebb-nagyobb batyuikkal, csomagjaikkal s az iskolás leányokat és fiúkat könyveikkel, míg len megérkezett az ő vonatuk, amelyen Dr. Nagy Sándor skót missziói lelkész társaságában, aki állandó és precíz tolmácsuk volt debreceni tartózkodásuk alatt, elutaztak.

Nekünk igen kedves emlékeink vannak az itt időzésükről. Az egyetlen felhő, amely miatt örömnünk nem volt zavartalan, az, hogy Dr. Webster J. Macdonald gyöngéledése miatt csak a díszdoctori avatáson vehetett részt, a többi aktusról elmaradni kényszerült. Öszintén kívánjuk, hogy kipihenve magát, mielőbb visszanyerje egészségét s szolgálja ezután is híven, mint eddig, az Urat.

Külföld

Részletek egy edinburghi levélből.

... Még január hónapban értesített bennünket a mi jóakarónk: Rev. J. Macdonald Webster, DD., hogy február 18-án hivatalosak leszünk a Colonial és Continental Committee estélyére. Később megkaptuk a hivatalos meghívást is. Tudomásunkra jutott az is, hogy az összejövetelen valamelyikünknek beszélnie kell, valamint a következő napon, február 19-én a Committee hivatalos ülésén is...

... Tizennyolcadikán estebédet adott a Committee a Caledonian Hotelben, ahol a három magyar stipendistán, Dr. Máthé Eleken, Csontos Belán és rajtam kívül még két magyar volt hivatalos: Csűrös Blanka (Erdély) a Missionary Women's College-ből és Árokháty Béla a Church of Scotland vendége.

Amikor a terembe léptünk, Mr. A. Douglas Walker, a Committee elnöke fogadott bennünket, akinek házában többször megfordultunk, s aki most is intézett hozzánk egy pár tréfás kérdést. Itt a Committee tagjai mintegy sorfalat álltak, mindenik várva egy diákot, hogy vele szóba állhasson. Amint azon buzgólkodtunk, hogy valahol a sorfalon átjuthassunk, egy mély, ismerős hangot hallottunk magyarul: No, felvonulnak a magyarok is már. — Dr. Webster fogadott bennünket, magyarul. Az ebédnél az ő közelébe jutottam. ... A hárfogásos ebéd után Dr. Webster felolvasta a jelen levő diákok nevét apróbb megjegyzések kíséretében. Különösen nagy derűtséget keltett Csontos neve, melyet így fordított angolra: full of bones. Ezután felhangzottak a szónoklatok: Dél-Afrika, New-Zeland, Canada, Franciaország, Csehország részéről. Magyar részről Csontos Béla beszélt. Beszédének egyes fordulatait többször megtapsolták.

A diák-szónoklatok után a Committee tagjai szólaltak fel, illetőleg számoltak be nagy vonásokban. Említésre méltó, hogy a Committee egy Glasgow-i tagja az Erdély-i protestánsok helyzetének rajzolásával kezdte beszédét. Egy másik szónok azt hangoztatta, hogy ha a Committee követelesen akarja végezni munkáját, egyre több és több külföldi tanulónak kell támogatást nyújtania; megadni a lehetőséget arra, hogy Skóciában tanuljanak.

Az estélyen örömmel láttuk Mrs. Webstert, Mrs. Wakert, kik a mi díszkedésünk, továbbá Mrs. Traillt, Miss Nairnt, kik az edinburghi külföldi diákok szíves vendéglátói.

Az estély imával kezdődött és végződött.

Hivatalosak voltunk a Committee 19-én, 12 órakor tartott ülésére is, melyet (mivel ott semmiféle évéről nem volt szó, sőt amint kiszámítottuk, ha sokáig tart, még a New-College-i ebédéről is lekésünk) dry meeting-nek (száraz összejövetel) neveztünk el. Ide már csak hat diák volt hivatalos: három magyar, két franciául beszélő (belga, francia) és egy cseh. Miután Mr. A. Douglas Walker, a

Committee elnöke üdvözölt bennünket és miután Dr. Webster bemutatott sorban mindnyájunkat s megfajtását adta jelenletünknek azzal, hogy mi megköszönni akarjuk a Committee támogatását, hozzám fordult azzal a kérdéssel, hogy én akarok-e a magyarok nevében beszélni. Amikor igennel feleltem, egy a földi magyar embert jellemző gesztussal így szólt magyarul: „Na tessék!” Így álltam fel elsőnek hangos derűtség közepette. Körülbelül 5—6 percig beszéltem. Beszédemnek végeztével Dr. Webster így szólt: „E beszédhez azt fűzöm hozzá, hogy Mr. Papp amellet, hogy theologus, egy fiatal magyar költő, azért volt a beszéde erősen költői színezetű”. Utánam a belga diák beszélt. Dr. Máthé Eleknek is kellett beszélni, mivel Dr. Webster azt mondta, hogy helyenvalónak látja, ha ő is szól egy pár szót. Végül a cseh diák beszélt. E szónoklatok elhangzása után megkezdődött a Committee hivatalos ügyeinek intézése, melynek mindvégig szem- és fültanúi voltunk. Az ülés imával kezdődött és végződött.

Papp Kálmán Jenő.

Az angol miniszterelnök

az evangélikai szabad egyházak nemzeti zsinatán Brightonban.

A múlt hónap közepén Brightonban az angol evangélikai szabad egyházak képviselői nemzeti zsinatra gyűltek össze. A több napig tartó zsinaton sok próféta lelkű szónok, hittudós, keresztyén szociologus és államférfi mondott beszédet. Az előadók között ott volt Macdonald Ramsay is, a jelenlegi angol miniszterelnök, akinek előadását több mint háromezer főnyi közönség hallgatta. A beszédnek különleges érdekességét kölcsönzött nemcsak az, hogy a jelenlegi miniszterelnök tudvalevőleg az angol szocialista párt tagja, hanem az is, hogy ez volt az első eset, hogy fungens miniszterelnök egyházi gyűlésen előadást tart.

Macdonald Ramsay beszédéből néhány mondatot a British Weekly nyomán közlünk: „A keresztyénség jellegzetessége az ő lekötőlező humanizmusa”. „A nyomor nem az egyenlőtlenség kérdése, hanem a férfiak és nők súlyedésének problémája”. Ennélfogva a „keresztyén hit nem nyugodhatik addig, míg a nyomor megvan, és a keresztyén elméknek keresni kell azt, hogy e kérdés megoldását megtalálják”. „Csodálkozom sok barátomon, amikor azt mondják, hogy a régi skót vasárnap teher. Én szeretném, ha olyan lenne a társadalom, hogy minden férfi és nő többre becsülné a régi skót vasárnapot a modern francia vasárnapnál. Az ilyen társadalomban meg lehetne találni a jellemnek és önuralomnak ama finom, tömör és örök fundamentumát, amelyen az önök egyháza és az önök állama épült”.

„A mi keresztyén hitünknek nagyszerű adománya, hogy az értékek igazi mértékét adja. Hiszünk a láthatatlan valóságokban, az igazságban, jogban, az erkölcsi elvekben”. A háborútól való

félés addig tart, amíg „a nemzet annyira meg nem telik keresztyén bátorsággal, hogy ekként szól: A mi egyedüli biztonságunk az erkölcsi elveknek, az igazságnak, egyenességnek, becsületességnek, őszinteségnek a cselekvése”. „Ez az igazi nemzetközi és nemzeti”. „Ne menjetek vissza, a boldogulásnak eme háború utáni értéktelen korszakában, a régi bűnökhöz, a materializmushoz, az erőben, hatalomban, erőszakban való bizakodáshoz. Ez több veszteséget, nagyobb fájdalmat, nagyobb értékpusztulást jelentene, mint azt bárki is, szívében felmérhetné”.

Ezek a gondolatok értékesek ránk nézve is.

Irodalmi szemle

Életnek beszéde. Amint az hirdettetett a tekei református egyházban, annak lelkipásztora. *Musnai László* theol. m. tanár által. Torda, 1923. 8°, 160 lap, ára 50 leu. — Ebben a nem vaskos könyvben 63 egyházi beszéd és 11 szertartási beszéd olvasható. A beszédek között alig van egy-kettő, amelyik teljesen kidolgozott mű, a legtöbb alaposan átgondolt és papírra tett vázlat, amelynek nyomán bizonyára nagy hatással hirdette az ígét a szerző s amelyet nem kis haszonnal forgathat minden lelki tanító. E beszédeknek az előnye tehát az, hogy a tíz nyomtatott íven nem ugyanannyi számú, tanulmányoszerű predikációt ad s így nem a szavakhoz akarja kötni olvasóit, szolgatársait, hanem hitet ébreszt, gondolkodásra serkent és további kidolgozásra buzdít. A sok kiválósággal ékes könyv megjelenésének egyik célja az volt, hogy a befolyó jövedelemből a tekei református elemi iskolát megépítsék. Mielőtt azonban a fundamentomot leteheték volna, az oláh kormány megvonta az engedélyt az építhetéstől. Adja az Úr, hogy a könyv a kicsinyek látható hajléka helyett a felnőttek szívében építse ama lelki házat, amelyet sem erőszak, sem ármány el nem ronthat.

Aquinói szent Tamás világnézete. Írta Horváth Sándor Dr. O. P. Szent István könyvek. 21. szám. Budapest, 1924. Kis 8°, 232 lap. Alapár 5 kor. — A mult esztendőben volt Aquinói Tamás szentté avatásának 600. évfordulója; a jelenlegi 1924. év pedig a római katolikus egyház eme doctor angelicusának a halála óta a 650. esztendő. Egészen természetes, hogy eme nagy alkalmakat nem engedte nyomtalanul elröpülni a magyar róm. kath. egyház s emlékkövéül a Szent István Társulat kiadta ezt a jól sikerült munkát. A szerző Aquinói Tamásnak alapos ismerője, éppen ezért világos rendezéssel adja a középkor jeles gondolkozójának tanítását az egyszerűbből haladva az összetettre, a természetiből a természetfelettire. Szépen formálódik ki az olvasó előtt a thomizmus egész teljessége, azzal az igénnyel, hogy a mai filozófiai irányok között ne mint túlhaladott régi rendszer, hanem mint hatni és világnézetet alkotni tudó erő kezeltessék.

Az **Apró Füzetek** 7. és 8. száma megjelent. Mindegyik a debreceni presbiterek konferenciáján elhangzott egy-egy beszédet tartalmaz. A 7. szám Dr. Erdős Károlynak az őskeresztyén presbiterekről, a 8. szám Dr. Sz. Kun Bélának a magyar református presbiterről írott tanulmányát. Mind a

kettő egyetemlegesen érdekel minden magyar református presbitert és különösen alkalmas arra, hogy az egyházkerületszerte megindult presbiteri konferenciákon, mint alapvető ismereteket tartalmazó könyvecskék, terjesztessenek. Egyik-egyik füzet ára 400 K, tíz füzet megrendelése esetén portó költséget nem számít az „Apró Füzetek” szerkesztősége (Debrecen, Kollégium).

Magánügy-e a vallás? Rövid felelet ez alkalomszerű kérdésre. Részben Zurhellen O. nyomán írta Fekete István református lelkész. Miskolc, 1924. 16°, 16 lap, alapár 15 fillér. Megrendelhető a miskolci református lelkészi hivatalban. — Különösebben intelligensebb olvasók részére haszonnal járó füzet és terjesztésre érdemes.

Halottaink

Kálmán Gyula ságvári lelkipásztor, a külső somogyi egyházmegye t. esperese, zsinati rendes tag, egyházmegyei és egyházkerületi tanácsbíró, lelkészvizsgáló bizottsági tag életének 76. évében, március 24-én, hosszas szenvedés után elhunyt. A régi egyházi életnek kimagasló egyénisége és vezető férfja volt.

Biber Ignác szeremlei nyug. kántortanító 88 éves korában Érsekesanádön elhunyt. 52 évig működött mint tanító, ebből 37 éven át Szeremlén szolgált mint kántor és tanító. Buzgó és hű szolgálta az Úr kicsinyei között.

Zsilli Károly várdaróci kántortanító 50 évi szolgálat után Várdarócon januárban elhunyt. A régi baranyai Református Tanítótestületnek elnöke volt s a vármegyei életben is tevékeny részt vett.

Mester János bodrogsári előkönyörgő tanító életének 63. évében február 27-én elhunyt. Az egyház veteményes kertjének hű gondozója régebben a szerepi, orosi és pusztafalui gyülekezetekben működött.

Különfelek

Újabb adomány. Egyházkerületünk és kollégiumunk ügyésze, Márk Endre, újabb alapítvány tételével bizonyította be kifogyhatatlan áldozatkészségét. Nevezetesen a gimnáziumi és tanítóképző-intézeti növendékeknek tankönyvekkel való ellátására két millió koronás alapítványt létesített, melyből egy millió koronát a kollégiumi pénztárba be is fizetett. Márk Endre páratlan adománya után újabb koszorút teszünk, a hálás elismerés koszorúját, áldott fejére. Alapítványainak egész sorozata fogja a hálás utókor lelkében az ő elévülhetetlen érdemének emlékét megőrizni.

A debreceni Káivinisták Templomegyesületének Hitvédelmi Szakosztálya folyó hó 4. napján délután 6 órakor nagy érdeklődés mellett ülést tartott, amelyen Megyericsy Béla, a budapesti református keresztyén ifjúsági egyesület főtákos tartott igen tanulságos és eszméletető előadást „Református problémák” címen.

A Csokonai kör folyó hó 3-án este a Debrecenben időző finn vendégek közreműködésével igen sikerült Finnestélyt rendezett.

Theol. tanári konferencia lesz Pápán április 15. és következő napjaiban. Debrecenből Dr. Varga Zsigmond hittudományi kari dékán, Csikesz Sándor egyetemi tanár és Dr. Erdős Károly lelkész-képzőintézeti igazgató vesz részt.

Lelkészmeghívás. A sajókondoi gyülekezet Kövér Pál volt hajduböszörményi segédlelkész hívta meg egyhangú lelkesedéssel pásztorául. A tehetséges, buzgó és lelkes ifjú lelkész debreceni theológiánknak volt kiváló növendéke. Legyen az Úrnak áldásokban gazdag hűséges és alázatos szolgálója! Örömmel köszöntjük.

A Fűvészkert fűvészkert-utcai telkének a Déri muzeum számára való hivatalos átadása folyó hó elsején történt meg a kollégiumi és városi hatóságok jelenlétében az előzetesen megállapított szerződés pontjai értelmében. Pedagógiai szempontból igen fontos az a pont, hogy a kollégium ifjúsága a nappali órákban az épület körül fennmaradt kertet tanulásra használhatja.

A Kántus és a sárospataki Kórus 1921-ben kezdődött egymás kölcsönös meglátogatása a tavalyi év szünetelése után ebben az évben folytatódik. A sárospataki énekhar május 25-ére hívta meg a debrecenit, amely a meghívásnak örömmel tesz eleget, hogy a két Almamater közötti kapcsolatot szorosabbá tegye.

A Debreceni Egyházmegye egyházaihoz. Az egyházmegyei pénztári hivatal ezen az úton kéri a Debreceni Egyházmegye területéhez tartozó egyházakat, hogy a jövő héten tartandó egyházmegyei közgyűlés alkalmával szíveskedjenek eljuttatni a pénztárhoz a hátralékos tartozásokat. Ilyenek két egyháznál az egyházkerületi és konventi jegyzőkönyvek és nyomtatványok ára, több helyen az 1922-3. évi e.-m. jegyzőkönyv ára (5665 K), az 1924. évi közigazgatási járulék első félévi részlete. Ezeknek a tartozásoknak az elmaradása fizetésteljesítési fennakadásokat von maga után, míg az alkalmilag történő befizetés jelentékeny költségkíméléssel jár.

A Protestáns Szemle szerkesztőségéből Veress Jenő felelős szerkesztő kivált. Távozása váratlanul jött s a megindult folyóirat első hónapjában zökkenést okoz, de bizonyára indokolt és így mi, akik a részletkérdéseket és indító okokat nem ismerjük, csak a tényt regisztráljuk, kívánván, hogy a Protestáns Szemle tovább is közjóra fejlődjen.

A Dunamelléki Egyházkerületben a napokban történt a megüresedett egyházkerületi tisztségekre beérkezett szavazatok felbontása, aminek eredményeképpen egyházkerületi lelkési tanácsbíró lett Lévy Lajos bicskei lelképásztor, nyug. esperes, világi tanácsbíró Dr. Némethy Károly v. b. t. t. ny. államtitkár, budapesti főgondnok és Dr. pálóczi Horváth Zoltán ügyvéd. Lelkési aljegyző lett Dr. Hetessy Kálmán kecskeméti lelképásztor, világi al-

jegyző Dr. Thury Zoltán közigazgatási bíró. A zsinati lelkési rendes tagságra a felsőbaranyai egyházmegyében Sógor Endre és Nyiri Pál között pótválasztás lesz. Lukácsy Imre dunavecsei lelképásztort a solti egyházmegye zsinati lelkési pöttagnak választotta meg.

Presbiteri konferencia Derecskén. A debreceni református egyházmegye nyolc egyházközségének lelkészei és presbiteri gyűltek össze március 25-én Derecskén konferenciára. Délelőtt 10 órakor istentisztelet volt, amelyen F. Varga Lajos esperes magyarázott bibliát. Majd az iskola nagy termében gyűlt össze a hallgatóság, mely nagy érdeklődéssel kísérte az előadásokat. — Elsőnek Szász Imre monostorpályi lelkész olvasott fel az őskeresztyén egyház presbiteréről; majd dr. Szentpéteri Kun Béla egyetemi tanár a Kálvin-féle presbiteriális szervezet első alakjáról és elterjedéséről tartott előadást; azután Juhász Nagy Sándor a presbiterek egyházvédelmi feladatairól beszélt lelkesen s nagy hatást keltve; végül Thury László egyházmegyei ügyész szólott a lelkész munkája támogatására irányuló presbiteri köteleességekről. A konferenciát alkoholmentes közebed zárta be, amelyen a konferencia tagjai valamennyien részt vettek s a bibliolvasókör nevében egy egyszerű földműves asszony, Szabó Mihályné, mondott az előadóknak köszönetet, bibliai idézetekben gazdag, szép beszédben.

A newbrunswicki református egyház felyő évi január 22-26. napjain ünnepelte megalakulásának huszadik évfordulóját. Az egyház jelenlegi lelképásztora Laky Zsigmond, aki tavaly értékes tanulmány utat tett hazánkban.

Nem látható gyülekezet. Nem azokról van szó, akik nem mennek templomba soha, hanem azokról, akik sóvárognak az Úr igéje után, de nem kell nekik templomba menni, mert otthon is egészen jól meghallják a predikációt. Február utolsó vasárnapján Londonban Barry F. R. lelképásztor a drótnélküli távbeszélő előtt predikált úgy, hogy hozzávetőlegesen Londonban és környékén mintegy három millió ember hallgatta otthonában a radio készüléknél. A szónok Isten lelkéről beszélt, aki a tudományos felfedezéseket sugalja. A predikációt orgonajáték és karének előzte meg és követte, amiket szintén továbbított a radio. Ez a találmány, illetőleg a találmánynak ilyen hasznosítása óriási távlatot nyit a képzelet előtt. Micsoda kibeszélhetetlen áldás lehetne nálunk egy ilyen rádió a tanács szempontjából? Bár ne is használnák soha káros célokra.

János evangéliomának a IV. század végéről származó kopt fordítását találták meg Egyiptomban.

A kiadóhivatal kérése. Az év második negyedébe léptünk és ennek ellenére t. olvasóink túlnyomó része mindeztideig nem küldött előfizetési díjba semmit. Tisztelettel kérjük az egyházakat, tanintézeteket, egyházmegyei pénztárno-

A nagytiszteletű Lelkész és Tanító urak figyelmébe!

Tisztelt tte! értesítem a nt. Lelkész és Tanító urakat, hogy férfi és női szabó üzletemet teljes n újnnan berendeztem, melyben a legkényesebb igényeket kielégítem. A pár hónappal ezelőtt megrendelt férfi és női szöveteket már megkaptam és így módomban áll a mai áraknál 25 százalékkal olcsóbban vállalni.

Tegdes János férfi és női szabó Péterfia-u. 42.

kokat (az utóbbiakat az esperesi hivatal példánya után), egyes lapjاراتóinkat, tanítótestületeket, hogy lapunk előfizetési díját az első félévre méltózással a kiadóhivatalhoz beküldeni, megpótolván az előfizetési pénzt 100—100 K postautalvány-kézbesítési díjjal.

A kiadóhivatal üzenete Ny. J. úrnak M—s. A felesleges példányokról szóló értesítésével nagyon megörvendeztetett. Méltóztassék azokat adandó alkalommal beküldeni. H. J. lelkész úr lesz szíves debreceni útjakra behozni. Nem sürgős. Előre is szíves köszönet az előzékenyséért.

Helyesbítés. Lapunk legközelebbi számában Dr. Wagner János, a tanítónőképzők főigazgatójának a debreceni tanítónőképző-intézetben történt látogatásáról közölt híreink tévedésen alapul; ez intézetünket a hét folyamán látogatja Sarudy Ottó kir. főigazgató.

Pályázati hirdetés.

A berettyóújfalui államilag segélyezett református polgári leányiskolánál egy törvényszerinti javadalmazással egybekötött rendes tanári állásra pályázat hirdettetik. Pályázhatnak reálszakcsoportból képeített protestáns vallású nők. Állás lehetőleg azonnal, legkésőbb szeptember 1-én elfoglalható. Kellően felszerelt kérvények majus 1-ig az igazgatótanács ügyvezető elnökéhez küldendők.

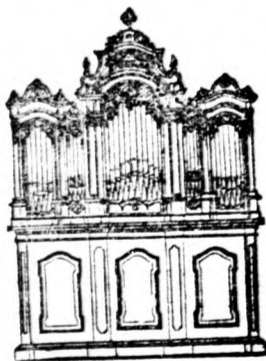
Berettyóújfalui, 1924 április 1.

Dr. Pácz Sándor,
igazgató.

Dr. Hajdu Gyula,
az igazgatótanács
ügyvezető elnöke.

FITTLER SÁNDOR

orgona-, orgonasíp- és harmónium készítő vállalata
PESTERZSÉBET, Erzsébet-u. 23.

Készít elsőrangú modern gépezetes és légnymású, tartós, nemeshangú

új orgonákat
művészi kivitelben.

Hadicélokra elrekvirált és egyéb

orgonasípok
speciális készítése és szállítása.

Vallalja régi orgonák légnymású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűtató berendezések készítése.

Szívó és nyomó rendszerű harmoniumok készítése, javítása és hangolása. — Minden munkaért jótallást vállalok. — Felvilágosítással, tervszellettel és költségvetéssel készséggel szolgálom. — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

ALAPÍTTATÓ IT 1910-BEN

Debrecen sz. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
zenemű-, papír- és froszerkereskedése
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ.

1924. évi április hóban a zsolttárak a következők:

4° quartalak, nagybetűs zsolttár

papirkötésben K 60000
félvászon kötésben K 63000
egészvászon kötésben K 77200

8° oktáv alakú zsolttár

papirkötésben K 31500
félvászon kötésben K 34300
egészvászon kötésben K 40000

16° iskolai kiadású zsolttár

papirkötésben K 22900—
félvászon kötésben K 25000—
egészvászon kötésben K 32200—

32° legkisebb zsolttár

papirkötésben K 17200
félvászon kötésben K 20000
egészvászon kötésben K 22300

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen árak csak most vannak érvényben és az esetben, ha az Országos Pénzügyi Tanács a földadó lerovására újabb és magasabb búza árat állapít meg, úgy az itt közölt árak is emelkedni fognak.

Konfirmációra most jelent meg!
7-ik kiadás.

SOLTÉSZ JÁNOS: KONFIRMÁCIÓI KÁTÉ

Átnézte és átdolgozta Soltész Elemér tábori püspök.

Alapára — 50. Mai szorzószám 5500—
Bolti ára tehát K 2750—

Ez a legegyszerűbb, legjobban érthető és legkönnyebb,
de mégis legjobb, konfirmációra előkészítő káté.

Legszebb és legjobb konfirmációi ajándék

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom.

Léleknevelő könyvecske a konfirmándusok részére. Alapára papirkötésben — 60, egészvászonkötésben — 80.

KONFIRMÁCIÓI EMLÉKLAP.

Díszes kiállításban, kék nyomással és bibliai jelmondatokkal. Ára K 500—

KONFIRMÁCIÓI ANYAKÖNYV.

1 ívre 64 gyermek neve fér! Ára ívenként K 1500—

Nagy István: Konfirmációi Káté.

Alapára — 20. Mai ára K 1100—

Igénybejelentési lap

felemelt rendkívüli segélyre
Új minta! Ára K 600—